

Toespraak door Inge Stemmler (lid van het Dagelijks Bestuur van de Vrouwen Alliantie) op de conferentie "Gender Budgeting" (Utrecht, 14 oktober 2004)

Dames en Heren,

Omdat over het algemeen gesproken weinig mensen geïnformeerd zijn over het "begroten met een menselijke bril" neem ik u in vogelvlucht mee op een wereldreis in tijd en plaats van de ontwikkeling en implementatie van het gelijkheidsbeginsel - Genderstreaming - waarvan gender budgeting een belangrijk instrument is.

In **1983** besluit het australische parlement om de begroting te beoordelen op effecten voor vrouwen en in **1984** wordt voor het eerst de begroting voorzien van een "Women's budget statement" waarin het effect wordt geanalyseerd van de begrotingsmaatregelen op het leven van Australische vrouwen.

In **1989** brengt de "Commonwealth Expert" Groep, een rapport uit dat de aanzet geeft om gender belangen op te nemen in een breed scala van economische beleidsterreinen zoals openbare uitgaven, belastingheffing, kredieten, lonen, prijsbeleid, enz.

In Engeland wordt in **1989** de "Women's Budget Group" actief.

1993 De Verklaring van Wenen.

Deze legt de verplichting op om op nationaal, regionaal en internationaal niveau de volledige en gelijkwaardige deelname van vrouwen in het politieke, burgerlijke, sociale en economische leven te bevorderen, en verklaart de uitbanning van alle vormen van discriminatie op basis van geslacht tot een prioriteit.

In **1995** wordt een Actieplan ontwikkeld over gender en ontwikkeling voor het Gemeenebest

De Vierde Vrouwen-wereldconferentie wordt in **1995** in Beijing gehouden. Een van de uitkomsten: Horizontale integratie van genderspecten is een doeltreffende strategie om gelijkheid te bevorderen op alle beleidsterreinen zodat **voorafgaande** aan de besluitvorming de gevolgen ervan voor vrouwen en mannen geanalyseerd kunnen worden.

Vanaf **1996** voert de Europese Commissie een beleid van horizontale integratie van

- Genderaspecten
- Gelijke kansen voor mannen en vrouwen in **alle** aspecten en beleidsterreinen van de Gemeenschap

1997 is het jaar van Het VN Vrouwenverdrag (CEDAW).

Uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen.

Art. 13 Vrouwen hebben gelijke rechten in het economische, financiële, maatschappelijke leven. Dit verdrag is door Nederland getekend.

In **1999** wordt het nieuwe schotse parlement geïnstalleerd.

Door zich aan consultatie en transparantie te verplichten bracht dit een grotere mogelijkheid om politiek beleid te beïnvloeden. Vrouwengroepen maakten daar gebruik van door Gender Budgeting op de agenda te zetten en op te laten nemen in het beleid.

(Gender Budgets make more cents)

In **2000** houdt de Europese Commissie een Seminar met de naam "Naar een communautaire raamstrategie inzake gelijkheid van vrouwen en mannen".

In **2001** richt de Raad van Europa een werkgroep van deskundigen over gender budgeting op, die de definitie van gender budgeting als volgt formuleert;

"de toepassing van gender aspecten in de begrotingsprocedure betekent dat begrotingen vanuit het oogpunt van gender moeten worden geëvalueerd, waarbij het gender perspectief op alle niveaus van de begrotingsprocedure wordt geïntegreerd en inkomsten en uitgaven worden herstructureerd om gelijke kansen te bevorderen.

Ook wordt in **2001** een topconferentie over Gender Budgeting in Brussel gehouden onder Belgisch voorzitterschap samen met OESO, UNIFEM, het Gemenebest en de Noordse Raad van Ministers. In het slotcommuniqué wordt o.a. gesteld dat gender budgeting een belangrijk instrument is om

- de economie te versterken
- de verantwoordelijkheid, aansprakelijkheid en transparantie te stimuleren

In **2003** houdt het Europese Parlement een Hoorzitting over Gender Budgeting (door de commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen 23.01.03). Een van de uitkomsten;

Overheidsbegrotingen zijn niet alleen financiële en economische instrumenten maar zijn het basiskader waarbinnen

- het model van Sociaal-economische ontwikkeling wordt gevormd
- criteria voor inkomenshervdeling worden vastgesteld
- politieke prioriteiten worden vastgelegd.

Tevens keurt het Europees Parlement in **2003** een ontwerp-resolutie goed over Gender Budgeting, met de titel – het opstellen van overheidsbegrotingen vanuit een genderperspectief . Art. 17 vermeld: “ vraagt de **lidstaten** om de toepassing en het gebruik van instrumenten en methoden voor gender budgeting te bevorderen (met genderspecifieke statistieken opgesplitst naar geslacht, indicatoren en maatstaven voor gendergelijkheid) zodat het begrotingsbeleid voor het verwerven en uitgeven van middelen de gelijkheid tussen seksen bevordert”

Het gaat er dus om, een economische en sociale filosofie aan te nemen volgens welke de economische en sociale ontwikkeling niet gescheiden kunnen worden en zich wederzijds voeden.

Een economie kan niet concurrerend, dynamisch en gezond zijn als achter de productieprocessen geen stabiele coherente en rechtvaardige samenleving steekt, waar rechten, middelen en menselijke vaardigheden adequaat worden ontwikkeld.

De versterking, modernisering, reorganisatie van overheidsinterventies, en dus van het begrotingsbeleid zijn een absolute en onmisbare investering voor een economie die dynamisch en concurrerend wil zijn.

In 2004 heeft de Europese VrouwenLobby een brochure het licht doen zien “ Genderbudgeting” an overview by the European Women’s Lobby. Deze zal onder de bij haar aangesloten vrouwenorganisaties in alle lidstaten worden verspreid. Op pagina 6. van deze brochure staat dat het doel van “begroten vanuit een genderperspectief “niet is om nieuwe aparte budgetten voor vrouwen te creëren.

Aan bovenvermelde schets kunt u zien dat langzaam maar zeker het besef van het nut van” begroten vanuit een genderperspectief” is doorgedrongen tot de Nederlandse samenleving die niet meer die van werkende mannen en zorgende vrouwen is.

Bij de installatie van de visitatiecommissie Emancipatie op 16 september j.l.vroeg Saskia Stuiveling, president van de Rekenkamer, zich in haar speech af of “Gender Audit nu al in Nederland zou kunnen” en gaf zelf het antwoord.

Ik citeer:

“Nee, niet zondermeer. Om een gender audit te kunnen uitvoeren is het nodig anders met informatie om te gaan.

Een huishouden voldoet dan niet meer als basale rekeneenheid voor alle doorrekenexercities. Gegevens moeten op persoonsniveau worden verzameld en geanalyseerd. En ook andere gegevens worden relevant, zoals gegevens over de informele economie.

Wat wij op Prinsjesdag als begroting voorgelegd krijgen is doorgerekend door het Centraal Plan Bureau met als rekeneenheid voor de koopkrachtplaatjes, het huishouden – gender speelt dus geen rol.

Het zou overigens wel kunnen, want het CBS beschikt wel over de relevante gegevens, maar het betekent modelaanpassingen, en dat vereist politieke besluitvorming.”

Nieuwe combinaties van leren, werken en zorgen stellen nieuwe eisen.

Het lijkt mij dat “ begroten” **juist met** die andere bril op een betere en efficiëntere verdeling van kapitaal tot stand kan brengen.

Dat kan m.i. alleen als al die vele rapporten, die massa literatuur over het onderwerp worden omgezet in begrijpelijke taal voor de burger.

Voor een op de praktijk gerichte uitwerking en toepassing is in samenwerking met de Vrouwen Alliantie de stichting Gender Budgeting Promotion in september opgericht.
Informatie ligt op de tafel.

Doordat de Vrouwen Alliantie, als eerste in Nederland, het voortouw heeft genomen ligt er nu een praktische handleiding waardoor ook de vrouwenbeweging in staat zal zijn zich actiever en daadkrachtiger met het geldcircuit te bemoeien.

De enthousiaste en bezielende leiding van Thera van Osch, econoom en directeur van de Vrouwen Alliantie heeft dit niet eenvoudige projekt tot een succes gemaakt en geef haar graag het woord en vraag om een warm applaus.

Traditional macro economic frameworks are modelend on an "economic man"
Who is unaffected by historical context, gender, social class, sexueal orientation, race, geographic location, or any other determining factor.
In reality this person does not exist. (Bridge, Issue 12)

Deze verdragen zijn door de Nederlandse Overheid getekend
De kostwinner plaats maakt voor het economisch zelfstandig individu.